

8. ВВП Україна : об'єм, темпи роста на душу населения, структура. URL : <https://take-profit.org/statistics/gdp/ukraine>.
9. З 2010 по 2019 роки з України виїхало 4 млн українців. URL : <https://mind.ua/news/20205736-z-2010-po-2019-roki-z-ukrayini-viyihalo-4-mln-ukrayinciv>.

References

1. "On National safety of Ukraine" : Law of Ukraine is from June, 21, 2018. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2018, no 31, art. 241.
2. "News", available at : <https://portal.rada.gov.ua/news/Novyny/184012.html>.
3. "On national security and defensive of Ukraine" : Council Law of Ukraine is from March, 5, 1998, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2018, no. 35, art. 237.
4. "On Strategy of National safety of Ukraine" : Decree of President of Ukraine is from 26.05.2015 № 287/2015. *Ofitsiyni visnyk Prezidenta Ukrainy*, 03.06.2015, no. 13, p. 50, art. 874.
5. "A code of Ukraine is about administrative crimes", *Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR*, 18.12.1984. Addition to no. 51, art. 1122.
6. Solonyna, Ye. "Перший рік НАЗК : реальна робота чи імітація", available at : <https://www.radiosvoboda.org/a/28676386.html>.
7. Mashai, B. "Passport control : as deputies want to legalize dual citizenship", available at : <https://www.slovoidilo.ua/2020/02/14/kolonka/bohdan.mashai/polityka/pasportnyj-kontrol-yak-deputaty-xochut-uzakonyty-podvijne-hromadyanstvo>.
8. "GDP Ukraine : volume, rates of height per capita, structure", available at : <https://take-profit.org/statistics/gdp/ukraine>.
9. "From 2010 to 2019 4 million Ukrainians drove out from Ukraine", available at : <https://mind.ua/news/20205736-z-2010-po-2019-roki-z-ukrayini-viyihalo-4-mln-ukrayinciv>.

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2019-3/4-09>

Нагородне право в системі права України: основні підходи до з'ясування

Ковбас І. В.

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
вул. Коцюбинського 2, м. Чернівці, Україна*

Ключові слова:

нагородне право, система права, системи права увагу привертають сукупності норм права, елемент,, галузь, підгалузь, покликані регулювати широку сферу суспільних відносин за інститут, метод, предмет, участю різних суб'єктів із використанням різноманітних доктрина, підходи.

*Надійшло до редколегії:
09.11.2019*

Прийнято до друку: 03.12.2019.

В умовах перегляду доктринальних підходів до розуміння методів, що не дозволяє остаточно з'ясувати їх місце в архітектоніці сучасної системи права. До таких сукупностей норм цілком можна віднести ту, яка покликана регулювати відносини, безпосередньо пов'язані із впровадженням і застосуванням офіційних нагород. Дискусійність дотримання

підходів щодо її назви, змісту у поєднанні із активною нормотворчою тематичною діяльністю актуалізують поглиблений аналіз її феномену й з'ясування місця у системі права України для формування теорії нагородного права.

Метою роботи є аналіз існуючих доктринальних проявів до вирішення цього питання й обґрунтування приналежності відповідної сукупності норм права до елементу системи права України. Сформована мета за рахунок поєднання загальних і спеціальних методів наукового пізнання, серед яких порівняльно-правовий аналіз, діалектичний, логіко-юридичний, прогнозування та моделювання. Об'єкт роботи – це суспільні відносини, пов'язані із врегулюванням і застосуванням офіційних нагород, визначенням місця сукупності норм, які їх врегульовують, у системі права України. Предметом роботи є основні доктринальні підходи до з'ясування місця і ролі нагородного права в системі права України.

Award law in the system of law of Ukraine: a basic approach to the clarification

Kovbas I. V.

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Kotsiubynskoho Str. 2, Chernivtsi, Ukraine

Key words:

award law, system of law, element, branch, sub-branch, institution, method, subject, doctrine, approach.

In the context of reconsideration of doctrinal approaches to the comprehension of the system of law, the attention is given to the set of legal norms designed to regulate a wide sphere of social relations with the participation of different entities involving various methods that interferes to definitively clarify their position in the architectonics of the modern system of law. The set of norms can also include that one which aims to regulate relations directly associated with the introduction and use of official awards. The polemical character of compliance with the approaches to its title, content in combination with dynamic regulatory activity mainstreams in-depth analysis of its phenomenon and clarification of position in the system of Ukrainian law for the formation of the theory of award law.

The paper's objective is to analyse the available doctrinal manifestations towards the solution of this issue and to substantiate the affiliation of the relevant set of norms of law to an element of the system of law of Ukraine. The article relies on a mix of general and special methods of scientific cognition as follows: comparative and legal analysis, dialectical, logical and legal methods, forecasting and modeling. The object of the research is social relations associated with the regulation and use of the official awards and the determination of the position of norms set that will arrange them in the system of law of Ukraine. The subject of the article is principal doctrinal approaches to the identification of position and role of award law in the system of law of Ukraine.

Перегляд основних доктринальних підходів до розуміння системи національного права, з'ясування ролі і місця у ньому як «традиційних» (тобто тих, щодо існування яких у середовищі *Herald of Zaporizhzhia National University. Jurisprudence*

вчених-юристів немає суперечок), так і «новаційних» (тобто тих, щодо виокремлення яких точаться дискусії) елементів, що обумовлено появою або ж модифікацією суспільних відносин як *no. 3-4. 2019* *ISSN 2616-9444*

предмету правового регулювання, обумовлює потребу комплексного дослідження тих суспільних відносин, які підлягають правовому регулюванню, однак щодо їх галузевої належності ще немає загально визнаної позиції вчених-юристів. Серед всього такого розмаїття суспільних відносин, які безпосередньо пов'язані із використанням нагородження як різновиду заохочення, вирізняється переконання суб'єктами публічно владних повноважень.

Враховуючи істотне урізноманітнення таких відносин як кількісне, так і якісне, наслідком чого є «відхід від нагородних традицій» і «нагородної шаблонності», актуалізується й питання, а чи схожими є ці відносини, щоб можна було вести мову про їх належність до елементів системи права України. Підтвердженням цьому слугують праці представників різних галузевих правових наук із обґрунтування відповіді на це питання. Як результат – кілька «базових» підходів до вирішення цього питання, а отже й дискусійність наукового базису для відповідної нагородної нормотворчості та нагородного правозастосування.

Метою роботи є аналіз існуючих доктринальних підходів до розуміння відповідного питання й обґрунтування приналежності сукупності норм права, які регулюють суспільні відносини, пов'язані із нагородженням суб'єктами публічної адміністрації під час реалізації ними своїх владних повноважень задля публічних інтересів до елементу системи національного права України.

При написанні роботи використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Зокрема, порівняльно-правовий – для аналізу різних доктринальних підходів щодо розуміння місця і ролі нагородного права в системі національного права. Метод діалектичного аналізу дозволив з'ясувати питання формування доктринальної позиції щодо розуміння нагородного права в аспекті системи права, а логіко-юридичний – виокремити проблемні аспекти приналежності

відповідної сукупності норм права до певного елементу системи національного права. Автор запропонував власну позицію щодо цього питання з метою дозволити методи прогнозування та моделювання.

Одразу ж слід зазначити, що, незважаючи на «гостроту» проблеми, комплексних тематичних досліджень немає. Є або ж роботи, присвячені окремим питанням нагородної нормотворчості, нагородного правозастосування, нагороди як правової категорії, нагороди як різновиду заохочення, переконання тощо (роботи А. Майдебури, О. Батанова, М. Титаренко, О. Кузьменко, В. Бігуна, Л. Біли-Тіунової тощо), або ж історико-правовим чи порівняльно-правовим дослідженням проблем нагородного правозастосування (роботи В. Болгова, В. Дудорова, А. Кузнецова та інших), або роботи зарубіжних вчених-юристів, щоправда з аналізом відповідної зарубіжної практики (роботи Є. Трофимова, Д. Шунякова). Отже, прогалина у вітчизняній правовій доктрині істотно ускладнила вирішення цього питання, зумовлена появу значної кількості різномістовних підходів до формування сучасної теорії нагородного права.

І. Основні підходи щодо розуміння нагородного права у сучасній правовій науці. Аналіз наявних доктринальних джерел свідчить про те, що проблематика нагородного права привертає увагу представників різних галузевих правових наук, насамперед вчених-конституціоналістів, вчених-адміністративістів, вчених-трудоваків, вчених-фахівців із теорії права. Умовно можна навіть виокремити кілька «базових» підходів у доктрині права до розуміння цього питання. Так, це розгляд нагородного права в аспекті «прив'язки» до сукупності норм права, які регулюють суспільні відносини, пов'язані із нагородженням, заохоченням, стимулюванням (роботи Н. Пархоменко, Н. Оніщенко, П. Рабіновича, М. Козюбри та інших), із цим правовим феноменом у

його співвідношенні із примусом, покаранням (роботи О. Петришина, Ю. Тихомирова, Р. Калюжного, В. Ковальського та інших).

Другим «умовним» напрямом доктринального дослідження є розгляд нагородного права в аспекті його приналежності до різних елементів системи права України. В цьому аспекті варто було б зазначити таке. Представники різних галузевих правових наук обґрунтовують приналежність нагородного права до «свого» елементу системи права України. Так, А. Майдебура у своїй роботі «Конституційно-правовий статус державних нагород в Україні» зазначає, що нагородне право є комплексною галуззю права, в якій поєднуються норми і правові інститути конституційного, адміністративного та трудового права» [1, с. 4]. До того ж він робить уточнення, що «переважна більшість відносин, пов'язана із державними нагородами, врегульована саме конституційним правом, за рахунок норм якого формується нагородне право [1, с. 8].

Охарактеризувавши відповідну сукупність норм права, вчений-юрист уточнює, що комплексним характером відрізняється й метод такої сукупності норм права. За його твердженням, нагородному праву властиві такі методи: «загальні (імперативний і диспозитивний)» та спеціальні (рекомендаційний і декларативний) [1, с. 8]. В той же час він зазначає, що «часовим інструментом у нагородному праві є інститут державних нагород» [1, с. 13].

Цілком можна погодитися із тим, що комплексним характером відрізняється та значна кількість норм права, яка покликана регулювати всі суспільні відносини, пов'язані з «основними» та «дотичними» питаннями нагород як виду заохочення, переконання у публічно-владній діяльності суб'єктів публічного адміністрування: встановлення державних нагород, реалізації повноважень Президента України як Голови держави щодо

державного нагородження, нагородне провадження як різновид публічної процедури із її поділом на стадії, етапи, дії, залучення громадськості до обговорення кандидатури особи для нагородження. Не можна одночасно зазначити, які норми в цій структурі є домінуючими, а отже й однозначно відповісти на запитання, чим саме є нагородне право – галуззю (в тому числі й комплексною) чи все ж таки інститутом, підгалуззю тощо.

Підтвердженням можуть слугувати праці вчених-адміністративістів, які обґрунтовують приналежність нагородного права до системи адміністративного права (роботи Л. Біли-Тіунової, Т. Коломоєць, М. Титаренко тощо) розглядають його переважно як підгалузі. Р. Мельник, обґрунтовуючи новаційний підхід до розгляду системи адміністративного права, також пропонує виділити нагородне право як елемент Особливого адміністративного права. М. Титаренко обґрунтовує належність нагородного права до підгалуздей адміністративного права [2], як до речі – Т. Коломоєць [3].

Нагородне право в аспекті його процедурного складника як елементу адміністративно-процедурного права пропонують розглядати О. Миколенко, О. Кузьменко та інші. Нагородне право як інститут адміністративного права пропонує розглядати Є. Трофимов, зазначаючи, що «це система адміністративно-правових норм, які регулюють єдині за управлінською природою й методом переконання суспільні відносини щодо встановлення та застосування офіційних нагород» [4, с. 10]. При цьому вчений-юрист не просто формулює свою позицію, а й обґрунтовує її, посилаючись на те, що і предмет, і метод правового регулювання є характерними для адміністративного права. «Це різновид управлінських відносин, які мають публічно-правовий характер, що досить активно використовується в адміністративному праві» [4, с. 10].

Проблематику нагородного права порушують і вчені-фахівці у галузі трудового права саме в аспекті розгляду їх як прояву певного виду заохочення (роботи М. Дей, М. Іншина). Проте в аспекті використання феномену офіційних нагород навряд чи є доцільним саме виокремлення цих норм права як елементу системи трудового права.

В умовах оновленого підходу до розгляду системи права України із поступовим відходом від поділу на галузі, підгалузі та інститути важливим є погляд на нагородне право в аспекті визнання його матеріальним або ж процедурним, приватним чи публічним [5, с. 9–17]. Саме на це і звертає увагу у своїй роботі Є. Трофимов [4, с. 10]. У цьому його варто підтримати з огляду на те, що нагородне право органічно поєднує як матеріальні (офіційні нагороди), так і процедурні (нагородження) норми права.

II. Нагородне право – невід’ємний елемент системи права України

Для з’ясування того, яке ж місце займає відповідна сукупність норм права, яка регулює суспільні відносини, безпосередньо пов’язані зі встановленням і застосуванням офіційних нагород, потрібно насамперед з’ясувати наявність або ж відсутність тих ознак, які є характерними для елементів системи права взагалі і України зокрема. Йдеться про предмет, метод і джерела.

Стосовно першого варто зазначити, що предметом нагородного права вчені-адміністративісти вважають суспільні відносини, які виникають у зв’язку із впровадженням і застосуванням офіційних нагород (роботи А. Майдебури, Є. Трофимова, М. Титатернко та інших). При цьому відносини як матеріальні, тобто безпосередньо пов’язані із визначенням, розмаїттям, ієрархією нагород їх описом (цілком можна стверджувати, що це відносини впровадження, опису та статусу офіційних нагород), так і процедурні відносини (щодо всіх стадій, дій, етапів тощо).

Для цих відносин характерним є превалювання публічного інтересу, участь суб’єкта публічно-владних повноважень, відсутність (необов’язкова наявність) безпосередніх зв’язків між суб’єктом нагородження та особою, щодо якої таке нагородження здійснюється, які б були опосередковані трудовою діяльністю. Повноваження суб’єктів запровадження та застосування офіційних нагород чітко визначені, пов’язані із реалізацією публічно-владних повноважень. Цілком логічно, що йдеться про відносини, які регулюються нормами публічного права. Однак, з огляду на те, що офіційне нагородження і в аспекті впровадження, і в аспекті застосування пов’язане із повноваженням Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, виникає питання приналежності цих норм права до внутрішньо-ієрархічної структури системи права України.

З огляду на зазначений предмет однозначно визначитися не можна, бо в наявності можливе місце нагородного права (і елемент системи конституційного, і елемент системи адміністративного права). З огляду на метод правового регулювання слід зазначити, що в наявності їх розмаїття: імперативний (щодо вимог стосовно процедури, підстав, кандидатур, дотримання строків тощо), диспозитивний (залучення громадськості, застосування норм по аналогії), рекомендацій і пропозицій.

Отже, про «сувору» імперативність взагалі не йдеться, тим не менш, впровадження диспозитивного методу здійснюється поряд із «винятковими» сферами імперативно-правового регулювання. Таке диспозитивне «втручання» є характерним для сучасного адміністративно-правового регулювання, пов’язаного із докорінним переглядом його функціонального призначення (роботи В. Юровського). Більше того, з огляду на превалювання у суб’єктному складі відповідних

правовідносин щодо застосування офіційних нагород саме суб'єктів публічного адміністрування (галузеві, відомчі нагороди) доцільно вести мову про певне «тяжіння» нагородного права до системи адміністративного права, хоча і неоднозначне. Це обумовлене тим, що нагородне право регулює відносини, які безпосередньо пов'язані не лише із державними, а й узагалі офіційними нагородами.

З огляду на джерела як ознаку самостійного елементу системи права щодо нагородного права варто зазначити таке. На сьогоднішній день немає єдиного кодифікованого акту, який би об'єднав всі норми права, покликані регулювати суспільні відносини, безпосередньо пов'язані із впровадженням та застосуванням офіційних нагород. Незважаючи на те, що проблематика єдиного кодифікованого акту – Нагородного кодексу України – неодноразово піднімалися вченими-юристами (роботи Ш. Гаджиевої), втім і до цього часу його немає. Наявність значної кількості різноманітних нормативно-правових норм, у яких розпорошені норми права, покликані суспільні відносини, безпосередньо пов'язані із впровадженням і застосуванням офіційних нагород, не дозволяє вести мову поряд із самостійним предметом і галузевим методом правового регулювання про нагородне право як самостійну галузь права в системі права України.

Стосовно інституту права навіть із акцентом на існування складних (тобто тих, які формуються за рахунок тубінститутів), інститутів [5, с. 15], все ж таки стосовно нагородного права в наявності «переростання» за межі його ознак (однорідність, автономія, цілісність, загальна мета та специфічність термінології), а отже й порушення питання про певне «проміжне» місце між галуззю, якою не є нагородне право, та інститутом, яким воно також не є. З огляду на загальновизнані положення теорії права, підгалузь є «проміжною»

Herald of Zaporizhzhia National University. Jurisprudence

ланкою між інститутом та галуззю права. Проте підгалузь – це все ж таки «... об'єднання взаємопов'язаних інститутів, які формуються у межах однієї галузі права» [5, с. 15], а специфіка сфери його регулюючого впливу, суб'єктного складу не дозволяє однозначно вести мову про галузеву його належність, тому воно не є і підгалуззю будь-якої «традиційної» галузі права, а займає місце підгалуззі публічного права.

Одночасно немає підстав вести мову про інституціональний характер відповідної сукупності норм права, враховуючи сферу їх регулюючого впливу та характер відповідних суспільних відносин. Цілком логічним ля з'ясування ролі і значення нагородного права у системі права України є використання новітніх доктринальних підходів до розуміння системи права загалом [5, с. 9 –11]: з'ясувати місце і роль нагородного права з огляду на розгляд системи права України в аспекті її поділу на матеріальне та процедурне; регулятивне та охоронне; публічне і приватне.

Так, публічним правом вважається «підсистема права, яка регулює відносини, пов'язані з діяльністю публічної влади (держави та місцевого самоврядування). Воно пов'язане із реалізацією загального інтересу суспільства, який спирається на підтримку і захист (публічний інтерес)» [5, с. 12]. Аналіз норм нагородного права дозволяє з упевненістю стверджувати, що вони пов'язані як із діяльністю зазначених суб'єктів, так і з реалізацією публічного інтересу, а отже його цілком логічно вважати елементом публічного права. Враховуючи загальновизнані положення теорії права щодо різновидів норм права, які формують публічне право [6, с. 145; 5, с. 12], цілком можна стверджувати, що норми права – це норми, покликані регулювати «... відносини, пов'язані з діяльністю держави і місцевого самоврядування, що виникають між суб'єктом владних повноважень та іншими суб'єктами права; між самими суб'єктами владних

повноважень; між іншими суб'єктами права, якщо вони стосуються діяльності держави і місцевого самоврядування» [5, с. 145]. Саме з огляду на специфіку всього розмаїття таких відносин щодо впровадження та застосування офіційних нагород всі відносини предмету регулювання публічного права присутні. Це і дає підстави стверджувати, що в системі права України в аспекті її поліструктурності, поділу на публічне та приватне право нагородне право – це елемент саме публічного права.

Погляд на систему права в аспекті його поділу на підсистеми, безпосередньо зорієнтовані на визначення правил поведінки та порядку їх реалізації, актуалізує питання з'ясування місця нагородного права в аспекті поділу права на матеріальне та процедурне, «право суті» та «право форми». Якщо матеріальне право зорієнтоване на визначення правил поведінки «шляхом встановлення прав та обов'язків суб'єктів права» [5, с. 13] й в аспекті нагородного права знаходить прояв у впровадженні системи офіційних нагород, підстав, їх статуту, опису тощо. Процедурне право визначає послідовність дій, які є необхідними для того, щоб застосувати офіційну нагороду (стадії, їх зміст, повноваження суб'єктів, строки, результат тощо).

Тобто, в аспекті процедурного права нагородне право привертає увагу саме як послідовність дій усіх суб'єктів нагородних правовідносин, які зорієнтовані на практичну реалізацію офіційного нагородження. Аналіз норм нагородного права свідчить про органічне поєднання як матеріальних, так і процедурних приписів у нормативно-правових актах (навіть у межах одного акту має місце таке поєднання). Наприклад, Закон України «Про державні нагороди» містить одночасно і матеріальні норми права (наприклад, види, визнання, ієрархія державних нагород) і процедурні (положення, які регламентують послідовність певних дій, починаючи з ініціювання нагородної процедури й аж до підсумкового

рішення, позбавлення нагороди тощо) [8, с. 71–82].

Стосовно приналежності нагородного права до публічного жодних альтернатив немає. Стосовно ж того, нагородне право є матеріальним чи процедурним, відповідь буде дещо іншою: нагородне право є одночасно і матеріальним, і процедурним, бо містить відповідні норми права. Таку позицію поділяють всі вчені-юристи, які досліджують проблематику нагородного права. Так, Є. Трофімов зазначає, що «нагородне право містить матеріальні та процедурні (він вказує «процесуальне», хоча все ж таки доцільно використовувати термін «процедурні») адміністративно-правові норми, які регулюють офіційні нагороди та нагородне провадження. Єдність такого регулювання визначається тим, що всі офіційні нагороди є засобом публічного управління й застосовуються у загальній формі нагородного провадження» [4, с. 10]. Його підтримує й А. Майдебуря, безпосередньо не зазначаючи про таке поєднання, однак із акцентом під час аналізу проблеми «значного масиву» процедурних приписів [1, с. 13]. Про таке ж поєднання зазначається у роботах М. Титаренко [2], а також колективній роботі «Заохочення у службовому праві» [6, с. 71–82], роботі Т. Коломоєць [3].

В аспекті поділу права на регулятивне та охоронне як його підсистеми й визначення у цьому поділі місця нагородного права слід зазначити таке. Якщо регулятивне право зорієнтоване на визначення моделей поведінки («позитивної поведінки» суб'єктів нагородних правовідносин, які знаходять прояв у впровадженні офіційних нагород, їх ієрархії, статусу, процедури застосування й розповсюдження у численних нормативно-правових актах, охоронні ж норми безпосередньо пов'язані із «негативним» елементом змісту всього нагородного права, а саме із мірами реагування з боку держави на порушення норм нагородного права.

Слід зазначити, що засади відповідальності за порушення нагородного права також розпорочені у різних деліктних нормативно-правових актах і передбачають негативне реагування з боку уповноважених суб'єктів публічної адміністрації на вчинення протиправних діянь. Так, згідно із Законом України від 06.06.2019 року «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії стосовно державних нагород, незаконне носіння військового одягу, наругу над місцем поховання захисника суверенітету та територіальної цілісності України та деяких інших осіб» було внесено зміни до КпАП України й ст. 186-1 викладено у новій редакції під назвою «Незаконні дії щодо державних нагород» [7]. Відповідні положення містяться й у КК України. Це дає підстави стверджувати, що нагородне право у системі права України в аспекті її поділу на підсистеми регулятивного та охоронного права займає особливе місце завдяки поєднанню і регулятивних, і охоронних норм права, що у сукупності із іншими підходами до з'ясування специфіки нагородного права й обумовлює його унікальність.

Доцільно було б здійснити погляд на нагородне право в розрізі багаторівневості його структури. Як вже зазначалося, нагородне право – це сукупність норм права, які визначають моделі поведінки суб'єктів, процедуру її здійснення, визначення, ієрархію, опис, статут офіційних нагород, відповідальність за порушення встановлених приписів, а отже цілком можливим є його структурний поділ на елементи і виокремлені сукупності норм права та самі норми права. Оскільки нагородне право не є самостійною галуззю права із притаманними їй

ознаками й одночасно «переросло» ознаки інституту права, цілком можна було б вести мову про можливість виокремлення у структурі нагородного права інститутів нагородного права та норм нагородного права. До інститутів нагородного права (з акцентом на однорідність відносин регулювання, автономію, цілісність, загальну мету, особливу термінологію) можна було б віднести, наприклад, інститут державних нагород, інститут нагородного провадження тощо. В той же час кожна окрема «клітинка» нагородного права, припис – це норма нагородного права (норма – дефініція, норма – принцип тощо).

Саме поєднання розгляду нагородного права як права публічного, регулятивного і охоронного, матеріального і процедурного, внутрішнього його поділу в аспекті багаторівневої структури й дозволяє з'ясувати його унікальність і місце, роль у системі національного права. Завдяки зорієнтованості на забезпечення реалізації публічного інтересу, участі значної кількості суб'єктів публічної адміністрації як у процедурі впровадження, так і застосування офіційних нагород (їх визначення, ієрархії, опису, статуту, підстав, наслідків, послідовності дій і відповідальності) шляхом визначення моделей «позитивної» поведінки й можливої реакції з боку уповноважених суб'єктів у разі їх порушення, моделей поведінки щодо всіх елементів статусу суб'єктів нагородних правовідносин і процедури їх реалізації можливим є визначення унікальності нагородного права та його місця у системі права сучасної України, а отже й формування нової теорії нагородного права як фундаменту для сучасної нагородної нормотворчості та нагородного правозастосування.

Література

1. Майдебура А. Конституційно-правовий статус державних нагород в Україні : автореф. дис... к. ю. н.: 12.00.02. Одеса, 2013. 21 с.

2. Титаренко М. В. Стимули у службовому праві України: питання теорії та практики : дис. ... к. ю. н.: 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 2000 с.
3. Коломоєць Т.О. Службове право – це самостійна галузь права чи елемент системи адміністративного права. Питання адміністративного права. Кн. 2. / відп. за вик. Н. Б. Писаренко. Харків : ООО «Оберіг», 2018. С. 131–140.
4. Трофимов Е. Наградное дело в Российской Федерации: административно-правовое исследование : автореф. дис...д. ю. н.: 12.00.14. Москва, 2013. 46 с.
5. Петришин О., Погребняк С. Система права: загальнотеоретична характеристика. *Право України*. 2017. № 5. С. 9–17.
6. Заохочення у службовому праві : навч. посібник / Н. О. Армаш, Ю. А. Берlach, І. В. Болокан та ін.; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. К. : Ін Юре, 2017. 360 с.
7. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії стосовно державних нагород, незаконного носіння військової форми одягу, наругу над місцем поховання захисника суверенітету та територіальної цілісності України та деяких інших осіб : Закон України від 06.06.2019. *Голос України*. 2019. 26.06. № 118–119 (7124–7125). с. 5.
8. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. К., 2016. 392 с.

References

1. Maidebura, A. (2013). “The constitutional and legal status of national awards in Ukraine”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.02, Odesa, Ukraine.
2. Tytarenko, M. V. (2020). “Incentives in the public service law of Ukraine: issues of theory and practice”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Zaporizhzhya, Ukraine.
3. Kolomoiets, T. O. (2018). “Service law – is it an independent branch or an element of the system of administrative law?”, Pysarenko N. B. *Pytannia administratyvnoho prava. Kn. 2.* [The issues of administrative law. Book 2], ООО Oberih, Kharkiv, P. 131–140.
4. Trofimov, E. (2013). “Award affair in the Russian Federation: administrative and legal research”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.14, Moscow, Russia.
5. Petryshyn, O. and Pohrebniak, S. (2017). “The system of law: general theoretical characteristics”, *Pravo Ukrainy*, № 5, P. 9–17.
6. Armash, N. O., Berlach Yu.A., Bolokan I.V., Kolomoiets T.O., Kolpakov V.K. et al. (2017). *Zaokhochennia u sluzhbovomu pravi : navch. posibnyk* [Encouragement in service law: a study guide], In Yure, Kyiv, Ukraine.
7. (2019). “On Amendments to the Code on Administrative Offences of Ukraine and the Criminal Code of Ukraine Regarding Responsibility for Lawless Actions against National Awards, Illegal Wearing of Military Uniform and Desecration of Burial Spots of Defenders of Ukraine’s Sovereignty and Territorial Integrity, and Some Other Persons”: the Law of Ukraine as of 06.06.2019. *Holos Ukrainy*, № 118–119 (7124–7125), p. 5.
8. Koziubra, M. I. (2016), *Zahalna teoriia prava: pidruchnyk* [General theory of law: a textbook], Kyiv, Ukraine.